

Topp familiefilm

FILM: Norske «Dancing Queen» klarer både å underhalda, røra og handla om noko viktig.

Jan Zahl

Dancing Queen

Kinopremiere: 10.03.2023.
Med: Liv Elvira Kippersund Larsson, Anders Baasmo, Anne Marit Jacobsen, Andrea Bræin Hovig, Cengiz Al, Frida Ånnevik, Mona Berntsen, Viljar Knutsen Bjaadal. **Sjanger:** Drama / Familiefilm / Barnefilm / Musikkfilm. **Regi:** Aurora Gossé. **Nasjonalitet:** Norge, 2023. **Aldersgrense:** 6 år. **Lengde:** 1 time, 30 minutt.

Den nye norske familiefilmen «Dancing Queen» hadde premiere på den prestisjetunge filmfestivalen Berlinale i Berlin. Og dette er forfriskende og god film for unge – og voksne.

Mina er ei skuleflink jente, og ikkje blant dei kule i 7. klasse. Så begynner E.D. Win plutselig på skulen. Han har flytta til Hamar heilt frå Oslo, er knallgod på hiphop-dansing, har masse følgjarar på Tiktok og vil etablere eit danse-crew på den nye skulen sin. Mina vil gjerne vera med. Men ho kan jo ikkje dansa ...

Barne- og ungdomsfilm (og teater, bøker) kan tidvis bli noko overtydelege og moralistiske. Men «Dancing Queen» lukkast i å kombinere underhaldning, substans og problematisering utan den overtydelege moralismen. Ein er innom det sosiale spelet blant

ungar som står på terskelen til ungdom, familie, kroppspress, karakterpress, draumar, vennskap og jakta på eigen identitet. Men det skjer med eit smart manus, god historieforteljing, oppturar og nedturar. På ein annan måte enn ein amerikansk high school-musikal, som filmen så vidt meta-hintar til.

Nokre av landets beste voksne skodespelarar er med, og leverer som forventa godt. Men det er ungdommane som spelar hovudrolla i dette dansedramaet, og dei imponerer verkeleg. Ikkje minst hovudrolleinnehavar Liv Elvira Kippersund Larsson, som viser fram eit sjeldan stort register til å vera ein så ung skodespelar. Men eigentleg gjeld det heile gjengen, som klarer å vera naturlege framfor kamera, og ikkje sjå ut som dei spelar skodespel.

Men tekstinga bør strammast opp. Her er for mange orddelingsfeil. Det heiter «tungskjærer» frå Moskenes, ikkje «tunge skjærer».

Og så er det forfriskande å sjå film frå andre stader enn Oslo sentrum eller andre større byar. Det kjem for få filmar frå stader som Hamar, småbyar som liknar stadene der mange nordmenn bur.

Mina kan ikkje dansa. Det kan kule E.D. Win. Kan det gå bra?

Det nasjonale samtidsdanskompaniet Carte Blanche leverte tirsdag en sterk forestilling med samiske Elle Sofe Sara.

ØYSTEIN HAARA

Forsoning gjennom dans?

DANS: Elle Sofe Sara og Joar Nango har skapt en forestilling om en nesten umenneskelig øvelse; Forsoning etter at fornorskningsspolitikk gjennom 200 år har truet med å utradere hele den samiske kulturen.

Anne Therese Tveita

Birget; Ways to deal, ways to heal

Dans/performance. Koreografi: Elle Sofe Sara. Scenografi: Joar Nango. Fremført av dansere fra Carte Blanche. Stavanger konserthus, tirsdag kveld

«Birget; Ways to deal, ways to heal» er et vellykket resultat av et samarbeid mellom to av våre fremste og mest spennende samiske kunstnere. Koreograf og regissør Elle Sofe Sara som nylig ga oss forestillingen «Vástádus eana -The answer is land» på Sandnes kulturhus. Og arkitekt og kunstner Joar Nango som bidro i gruppeutstillingen «Konstruksjoner» som nylig ble vist på KinoKino. Felles for begge kunstnerne er et brennende engasjement for formidling av samisk kultur; Sara gjennom estetikken i den samiske kulturen og tilhørigheten til land og Nango gjennom sitt engasjement for urfolks identitet, arkitektur og dekolonisering.

Kanskje er det nettopp derfor de to klarer å formidle en lang og vond historie så fengende og vak-

kert, selv der bitterhet og avmakt tidvis skinner igjennom. Det samiske begrepet «Birget» beskriver en tilstand av å mestre eller overleve i et miljø i endring. Det inneholder et anstrøk av noe forsonende og er beskrivende for grunntonen i stykket.

Statlige overgrep og urett mot samene

I «Vástádus eana -The answer is land» valgte Elle Sofe Sara å la publikum møte dansende og joikende kvinner på plassen utenfor kulturhuset. Her på Konserthuset dukker aktørene opp midt i folkemylderet inne i foajeen. En liten gruppe mennesker beveger seg sakte og lydløst mens de dytter fram en fullpakket slede og leder publikum til setene sine. At denne delen av forestillingen ikke ble registrert av publikum på andre visningssteder er et ironisk sammenfall. Så er det også forsvinnende lite av samekamp foruten Alta-aksjonen for 40 år siden som opp gjennom årene har blitt viet det ikke-samiske folks oppmerksomhet. I kveld har man tatt grep og publikum loses mot den lille seansen så ingen går glipp av den.

Personlige historier om statlige overgrep og urett begått mot det samiske folk danner noe av bakgrunnsstoffet for forestillingen. Når sleden er på plass på scenen, og til lyden av politikeres tørre utgreiinger om samers pågående utfordringer, formidles disse historiene av dansere fra det nasjonale dansekompaniet Carte Blanche. Iført treningstøy, crocs og cowboyboots, mot en vegg av oppspente presenninger foregår det heretter en kontinuerlig rigging og flytting. Sleden pakkes ut og innholdet danner nye konstruksjoner. Neonfargede kostymer i gjennomsluktig

plast trekkes over dansernes fridstøt og snart beveger de seg i en svimlende fargerik spiral som en reinflokk. Energien svinger fra nærmest avmektig til frenetisk og stadig med samhold og samarbeid som gjennomgående nerve.

Dagsaktuelt bakteppe

Det hele oppleves noe mørkere og med en kvassere brodd enn koreografi vi tidligere har sett av Sara. Scenografien trekker også veksler på Nangos fordypning i samisk arkitektur og materiell kultur. Med hell, for det er her mye av Nangos kunstneriske nerve ligger. Hans aktelse for samers nomadiske liv viser igjen i arkitektoniske elementer av gjenbruk og resirkulering, som når presenninger og sekker brukt til å frakte kraftfôr til reinsdyra blir bestanddeler i konstruksjonene. Dette, og samhold og samarbeid poengteres når flere slitte kraftforsekker hentes fram fra under publikums seter og løftes fram til scenen som en knitreende gul elv, i en felles samhandling mellom publikum og dansere.

Forestillingen kunne knapt få et mer dagsaktuelt bakteppe. Den innledende sekvensen inne i foajeen foregikk til lydsporet av Kong Haralds tale til det samiske folket under åpning av sametinget i 1997. Her beklaget han på vegne av regjeringen og det norske folk den urett samene har blitt påført under en brutal fornorskningsspolitikk. I skrivende stund, 26 år etter kongens beklagelse, er vi vitne til en enorm mobilisering der flere tusen mennesker, samer og ikke-samer, unge og gamle fra ulike samfunnslag står sammen i et felles krav om at den norske stat må forholde seg til høyesteretts dom og stanse det pågående menneskerettsbruddet på Fosen.